

Üçüncü Söz

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا¹

İbadetin ne kadar büyük bir ticaret ve saadet, Allah’a isyanın ve haram zevklere düşkünlüğün ise ne büyük bir zarar ve felâket olduğunu anlamak istersen, şu temsili hikâyeciğe bak, dinle:

Bir zamanlar iki asker, uzak bir şehre gitmek için emir alırlar. Yol ikileşinceye kadar beraber giderler. Orada bulunan bir adam onlara şöyle der: “Şu sağdaki yol zararsızdır ve yolcularının onda dokuzu büyük kâr elde eder, rahatlık görür. Soldaki yolun ise hiç faydası olmamakla beraber on yolcusundan dokuzu zarara uğrar. Yolların ikisi de kısa ve aynı uzunluktadır. Aralarında yalnız bir fark var ki, düzeni ve kanunu olmayan sol yolun yolcusu çantasız, silahsız gider. Görünüşte bir hafiflik, yalancı bir rahatlık hisseder. Askerî düzen altındaki sağ yolun yolcusu ise besleyici gıdalarla dolu dört okkalık² bir çantayı ve her düşmanı alt edecek iki okkalık, devlete ait mükemmel bir silahı taşımaya mecburdur.”

Yolu tarif eden o adamın sözünü dinledikten sonra iki askerden bahtiyar olan sağa gider. Görünüşte omzuna ve sırtına bir ağırlık yüklenir. Fakat kalbi ve ruhu binlerce batman³ ağırlığındaki minnet ve korkulardan kurtulur.

¹ “Ey insanlar! (Hem sizi hem de sizden önceki insanları yaratan) Rabbinize ibadet ediniz.” (Bakara sûresi, 2/21)

² 1,282 kilogramlık ağırlık ölçüsü.

³ 7,692 kilogramlık ağırlık ölçüsü, 6 okka.

Öteki, talihsiz olan ise askerliği bırakır. Düzene uymak istemez, sol tarafa gider. Bedeni bir batman ağırlıktan kurtulur; fakat kalbi binlerce batman minnet, ruhu da sonsuz korkular altında ezilir. Hem herkese dilenci olur hem de her şey ve her hadise karşısında titrer. Sonunda gideceği yere varır. Orada, asi ve kaçak olmanın cezasını görür.

Askerlik nizamını seven, çantasını ve silahını muhafaza edip sağ tarafa giden asker ise varmak istediği şehre kimsenin minneti altına girmeden, kimseden korkmadan, kalbi ve vicdanı rahat bir şekilde ulaşır. Orada, vazifesini güzelce yapan namuslu bir askere yaraşır mükâfat görür.

İşte ey isyankâr nefis!

Bil ki: O iki yolcudan birincisi, Allah'ın emirlerine itaat eden, öteki ise nefsin kötü arzularına uyan asi insandır. O yol, ruhlar âleminden gelip kabirden geçerek ahirete giden hayat yoludur. O çanta ve silah, ibadet ve takvayı temsil eder. İbadetin görünüşte bir ağırlığı olsa da mânâsında öyle bir rahatlık ve hafiflik vardır ki, tarif edilemez. Çünkü kul, namazında, ⁴إِلَّا اللَّهُ yani, “O’ndan başka Hâlık ve Rezzak yoktur! Zarar ve fayda O’nun elindedir.⁵ O hem Hakîm’dir, abes iş yapmaz; hem Rahîm’dir, ihsanı, merhameti çoktur.” der. Buna inandığından, her şeyde bir rahmet hazinesinin kapısını bulur ve dua ile o kapıyı çalar. Her şeyi Rabbinin emrine boyun eğmiş görür, O’na sığınır. Tevekkül ile O’na dayanıp her musibet karşısında korunur. İmanı, kendisine tam bir emniyet hissi verir.

Evet, her hakiki iyi vasıf gibi cesaretin de kaynağı imandır, kulluktur;⁶ her kötü haslet gibi korkaklığın da kaynağı dalâlettir!⁷

Evet, yerküre bomba olup patlasa, muhtemeldir ki, kalbi tam nurlanmış bir kulu korkutmaz. Aksine o kul, Samed Rabbinin harika kudretini lezzetli bir hayret içinde seyrederek. Akli aydınlanmış denilen

⁴ “Şehadet ederim ki Allah’tan başka ilah yoktur.” (Müslim, *salât* 60; Tirmizî, *salât* 216; Ebû Dâvûd, *salât* 178; Ahmed İbn Hanbel, *el-Müsned* 1/292)

⁵ Bkz. Bakara sûresi, 2/102; Âl-i İmran sûresi, 3/26; 6/71; A’râf sûresi, 7/188; Yûnus sûresi, 10/18, 49, 106; Ra’d sûresi, 13/16; Tâhâ sûresi, 20/89; Enbiyâ sûresi, 21/66; Hac sûresi, 22/12; Furkan sûresi, 25/3, 55; Şuarâ sûresi, 26/73; Fetih sûresi, 48/11; Mücadele sûresi, 58/10; Mümtehine sûresi, 60/3; Ayrıca bkz. Tirmizî, *kader* 10; *Müsned* 6/441.

⁶ Bkz. Âl-i İmran sûresi, 3/173.

⁷ Bkz. Âl-i İmran sûresi, 3/151; Enfâl sûresi, 8/12.

kalbsiz ve Allah'a karşı asi, meşhur bir filozof ise gökte bir kuyruklu yıldız görse yerde titrer. "Acaba bu serseri yıldız dünyamıza çarpar mı?" deyip evhama düşer. (Bir vakit böyle bir yıldızdan koca Amerika titredi. Çokları gece vakti evlerini terk etti.)

Evet, insanın ihtiyaçları sınırsız olduğu halde, sermayesi neredeyse yok gibidir; sayısız musibete maruz kaldığı halde bunlara karşı koyacak kudreti hiç hükmündedir. Sermayesinin ve iktidarının sınırı, elinin yettiği yere kadardır. Emellerinin, arzularının, elem ve endişelerinin dairesi ise gözünün, hayalinin ulaştığı noktaya kadar geniştir.

İşte bu derece aciz, zayıf, fakir ve muhtaç insan ruhu⁸ için ibadet, tevekkül, tevhid ve teslimin ne kadar büyük bir kâr, bir saadet, bir nimet olduğunu, bütün bütün kör olmayan görür, anlar.

Malûmdur ki, zararsız yol zararlı yola –onda bir kaybetme ihtimali olsa bile– tercih edilir. Kaldı ki, meselemiz olan kulluk yolu zararsızdır ve onda dokuz ihtimalle insanı bir ebedî saadet hazinesine ulaştırır. Nefsin arzularına uyma ve Allah'a isyan yolunda ise –o yolda gidenlerin de itirafıyla– fayda yoktur ve onda dokuz ihtimalle ebedî azap ve helâk bulunur. Bu, şu hususta söz sahibi olan, gözü manevî alemlere açık sayısız zâtın şahitliğiyle sabittir; zevk ve keşf ehlinin haber vermeyle, yanlışlığına ihtimal bulunmayacak derecede kesindir.

Kısacası: Ahiret saadeti gibi dünya saadetin de ibadette ve Allah'a kulluktur. Öyleyse daima⁹ عَلَى الطَّاعَةِ وَالتَّوْفِيقِ demeli ve Müslüman olduğumuza şükretmeliyiz.

⁸ Bkz. Fâtır sûresi, 35/15.

⁹ Bize itaat ve muvaffakiyet nasip eden Allah'a hamd olsun.